

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 1353

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 25 завдань. Частина 1 містить 24 завдання, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

Завдання 25 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконанні завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, баз пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) Вперше автомобіль під торговою маркою «Мерседес» був випущений 1902 року компанією «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», однак своїй назві автомобіль був зобов'язаний зовсім не засновнику і керівнику компанії Готлібу Даймлеру. (2) <... > назву автомобілю було дано австрійським дипломатом і автолюбителем Емілем Еллінеком, який погодився придбати у фірми велику партію з 36 машин на суму понад півмільйона золотих марок для перепродажу за умови, що він отримає право «дати ім'я» новій серії автомобілів, що розробляються Даймлером. (3) В результаті Еллінек назвав новий автомобіль на честь своєї улюбленої десятирічної дочки Мерседес.

1. Укажіть два речення, в яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Готліб Даймлер, засновник і керівник компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», дав австрійському комерсанту Емілю Еллінеку, який купив у фірми велику партію машин на суму понад півмільйона золотих марок, право назвати нову серію автомобілів на свій розсуд.

2) Автором найменування марки «Мерседес» був зовсім не керівник компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» Готліб Даймлер, а австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек, який отримав право дати ім'я новій серії автомобілів при купівлі великої партії у компанії Даймлера і назвав цю серію машин на честь своєї дочки, Мерседес.

3) У 1902 році австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек купив у компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» партію з 36 автомобілів на суму понад півмільйона золотих марок.

4) Автомобілі під маркою «Мерседес» почали випускатися 1902 року компанією «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», на чолі якої стояв австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек, що дав назву новій серії автомобілів на честь своєї улюбленої десятирічної доньки на ім'я Мерседес.

5) Назва торгової марки «Мерседес» з'явилася завдяки австрійському дипломату і автолюбителю Емілю Еллінеку, який купив велику партію автомобілів у компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» з умовою, що він дасть назву новій серії машин на свій розсуд, після чого він дав цій серії ім'я своєї улюбленої дочки Мерседес.

Відповідь: _____.

2. Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Тому

Насправді

Тобто

Незважаючи на це,

Крім того,

Відповідь: _____.

3. Прочитайте фрагмент словникової статті, в якій наводяться значення слова ПРАВО. Визначте значення, в якому це слово вживається у другому (2) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Право, -а, с.

1. *тільки одн.* Законодавство; здійснювана державою форма законодавства, залежна від соціального устрою країни.

2. Система встановлених державою правил і норм, які регулюють відношення між громадянами.
3. Наука, що вивчає юриспруденцію; правознавство; суд.
4. Зумовлена певними обставинами підстава, здатність, можливість робити, чинити що-небудь, користуватися чим-небудь.
5. Виборювані народом справедливі соціальний лад і законодавство.

Відповідь: _____.

4. В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

діалОг

дровА

нАчинка

чорнОзем

кіломЕтр

Відповідь: _____.

5. В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

В тому й полягає мистецтво лікаря, що він ЛІЧИТЬ не хвороби, а хворого. КІНСЬКИЙ тупіт завмирав удалині і врешті зовсім затих.

Бійці все були молоді-молоді, і Таня відчула, що МИМОХІТЬ шукає серед них знайоме, найрідніше обличчя.

Згодом Сошенко та Григорович ПОЗНАЙОМИЛИ Шевченка з російським письменником Жуковським.

Хочеться вірити, що унікальна ПАМ'ЯТКА природи дістане захист і громадськості, і закону.

Відповідь: _____.

6. В одному з наведених нижче сполучень слів помилково узгоджено числівник з іменником. Виправте помилку і запишіть словосполучення правильно.

двадцять п'ять апельсинів

три апельсина

двадцять два апельсини

дві треті апельсина

двадцять один апельсин

Відповідь: _____.

7. Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильне введення дієприкметникового звороту	1) У магазині побутова техніка продається лише та, яка відповідає сучасним вимогам.
Б) неправильний порядок слів у реченні	2) Вузькою стежкою ми піднялися на площадку, звиваючу між скелями.
В) неправильна побудова речень з прямою мовою	3) Між водіями таксів відбулась суперечка.
Г) помилкове вживання граматичних форм іншомовних слів	4) Перемагайте труднощі досвідом.
Д) неправильне вживання числівника з іменником	5) Хлопчик запитав у матері, чи ви прийдете на збори.
	6) Лелеки поселились на обжитому місці.
	7) Серед птахів найкращим співаком є соловей.
	8) Маршрут обслуговують чотири автобуса.
	9) Кожен із нас має бути чесним із самим собою і з суспільством, у якому живе.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

8. Визначте слово, у якому **НЕ** відбувається чергування приголосного звука. Випишіть це слово.

поверх

успіх

сміх

райдуга

осінь

Відповідь: _____.

9. Визначте рядок, в якому в обох словах пропущена одна й та сама буква. Випишіть ці слова, вставивши пропущену букву.

пер..дбачати, пр..старкуватий

пр..гарячий, пр..міцно

пр..дивно, пр..пізнитися

пр..мерзлий, пер..хрестя

пер..дмістя, пр..добритися

Відповідь: _____.

10. Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак. склян..ці

квітн..ка
гір..кий
уман..ський
вісім..

Відповідь: _____.

11. Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

роз..яснити
пів..яблука
моркв..яний
під..єднати
м..язи

Відповідь: _____.

12. Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Хочу нагадати слова великої поетеси Ліни Костенко: «Жодна нація (НЕ)ВМИРАЄ від інфаркту. Спочатку їй відбирають мову».

Народна мудрість стверджує: скільки знаєш мов, стільки разів ти людина. Але без рідної мови жодна людина (НЕ)ЗМОЖЕ почувати себе частиною свого народу.

Бажаю всім утверджувати свою рідну мову, (НЕ)ЦУРАТИСЬ її.

(НЕ)ОДЦУРАВСЬ того слова, що мати співала, як малого повивала.

Поки жива мова в устах народу, до того часу живий і народ. І (НЕ)МАЄ насильства нестерпнішого, як те, що хоче відірвати в народі спадщину, створену незчисленими поколіннями його віджилих предків.

Відповідь: _____.

13. Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть ризик і випишіть ці два слова.

сімдесяти/річчя, день/другий
що/правда, пів/огірка
міні/футбол, право/бережний
політико/економічний, на/сторожі
без/жалю, перекоти/поле

Відповідь: _____.

14. Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Та мова, якою ми говоримо сьогодні, зазнала багато змін. Якби до рук Котляревського або Шевченка потрапив примірник сучасної газети, дуже важко було б переконати наших класиків, що це писа(1)е їхньою мовою. Дуже вже багато в сучасній мові мулу, непотрібного мавпува(2)я і плазува(3)я перед іншими мовами.

Відповідь: _____.

15. Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Уважне та вдумливе ставлення до мистецьких надбань інших народів допоможе вам не тільки побачити відмінність а й знайти спільну чи подібну сутність явищ.

2) Маленьке дитячко та вбогії вжитки виніс із човна заліз у печеру і став собі жити.

3) Блискучий талант композитора на довгі роки поринає у морок забуття після його ранньої і доволі загадкової смерті.

4) Після першої публікації в 1800 році «Слово» привернуло увагу вчених різних спеціальностей стало важливим джерелом вивчення історії мови поетичного мистецтва суспільних відносин релігійних вірувань військової справи.

5) «Слово» пробуджує приплив патріотичних почуттів викликає повагу до минулого зміцнює віру в майбутнє.

Відповідь: _____.

16. Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Карпо Васильович (1) враз помолоділий (2) з'явився на ганку (3) і (4) скинувши кашкета (5) став дивитися вгору...

Відповідь: _____.

17. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Пригріта молодим весняним сонцем (1) земля парує (2) а я приножуюся до тих пахоців (3) наче до яблуневого цвіту.

Відповідь: _____.

18. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Першопроходець (1) це боєць (2) який долає гору (3) висушує болото для тих (4) що йдуть за ним.

Відповідь: _____.

19. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Бешкетному цьому створінню дорога вже пахне пригодами (1) ніч обіцяє ризики й тривожності (2) передгрозя таємно тішить дитячу душу (3) оченята грають змішаною з острахом цікавістю до цих просторів (4) до очеретів (5) і тихих плес.

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 20-25.

1) Учитель. 2) Просте, звичайне слово, яке щодня повторюємо і ми, і наші діти. 3) А скільки воно таїть у собі найкращих, незабутніх спогадів! 4) Скільки пов'язано з ним вдячних перемог і звершень у кожної людини! 4) Учитель навчив нас писати й читати перше слово – мати. 5) Потім такі, як земля, сонце, народ, праця. 6) І не тільки навчив писати й читати ці слова, а й допоміг збагнути їх глибинний зміст, прищепив нам відповідальність обов'язку, допоміг поступово знаходити своє місце в житті. 7) Ми тоді ще були дітьми і може не одразу розуміли всю велич першої науки в першого свого вчителя. 8) Але минали роки, і кожен з нас усе більше й глибше усвідомлював велику ціну й коштовний скарб, що його нам дарував учитель у першій початковій школі. 9) Учитель привчив нас, малих, не тільки до науки, а й до праці, вів до ясного світла, яке потім осявало нам усі шляхи й дороги в складному, багатогранному житті... 10) Коли я вперше приїхав з села до великого індустріального міста і зайшов на квартиру до відомого українського поета, то побачив у нього над робочим столом портрет посивілої жінки з глибокими розумними очима. 11) Мати? 12) Ні. 13) Видатний поет не був на неї схожий. 14) І я, після довгої розмови, насмілився запитати: 15) – Хто вона, ця жінка? 16) Поет підвівся з крісла й тихо, але урочисто відповів: 17) – Моя перша вчителька. 18) Скільки минуло відтоді часу! 19) Мабуть, років з тридцять. 20) А й досі всі, хто буває тепер на квартирі у цього видатного посивілого, але вічно юного поета, затамувавши подих, дивляться на портрет його першої вчительки. 21) І якщо не в кожного з нас є такий портрет під склом, то, я певен, кожен з нас носить дорогий образ у своєму серці. 22) І повік носитиме, повік його згадуватиме як у найрадісніші, так і в найтяжчі хвилини свого життя. 23) Чому? 24) А тому, що цей світлий образ завжди кликав нас і кликатиме, як і колись у дитинстві: — До світла! До праці!.. (В. Кучер).

20. Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

- 1) Зі словом «учитель» пов'язано багато вдячних перемог і звершень у кожної людини.
- 2) Учитель навчив учнів читати, писати, малювати, співати.
- 3) Головний герой, зайшовши на квартиру до відомого українського поета, побачив у нього над робочим столом портрет посивілої вчительки.
- 4) Головний герой побачив у робочому кабінеті поета портрет класного керівника.
- 5) Кожен з нас протягом всього життя буде згадувати свою вчительку.

Відповідь: _____.

21. Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) Речення 1-6 містить опис.
- 2) Речення 7-9 містить опис з елементами розповіді.
- 3) У реченнях 10-17 подано розповідь.
- 4) Речення 18-20 містить опис.
- 5) Речення 24 пояснює зміст 23 речення.

Відповідь: _____.

22. З дев'ятого (9) речення випишіть синоніми.

Відповідь: _____.

23. Серед речень 7-10 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою протиставного сполучника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 20-23. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

24. «Автор змушує читача задуматися про дорогі для кожної людини цінності. Досягається це за допомогою таких тропів, як (А)_____ (найкращі, незабутні спогади у реченні 3), (Б)_____ (минали роки у реченні 8), та за допомогою синтаксичних засобів виразності: (В)_____ (речення 3, 18, 24), (Г)_____ (речення 15, 17)».

Список термінів:

- 1) гіпербола
- 2) ряди однорідних членів
- 3) епітет
- 4) антоніми
- 5) метафора
- 6) діалог
- 7) порівняльний зворот
- 8) окличні речення
- 9) питальні речення

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

25. **Напишіть твір за прочитаним текстом.**

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-

ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.